

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Și peste Ocean!

Presă noastră se ocupă prea puțin de soarta fraților din America. Păcat. Ei fac parte din viața neamului nostru, de care nu pot fi despărțiți. — Mai pe urmă problema a fost la ordinea zilei atunci când era vorba de numirea unui episcop ortodox pentru parohiile de peste Ocean. Dar de când P. S. Policarp Morușca a trecut marea și a luat sub oblăduire turma credincioasă, cronica a amuțit. Nimeni nu se mai întreabă ce face și ce dregă noul episcop misionar în acea lume. Păcat. Nu trebuie dat uitării un om căruia i-se încredinșează o misiune atât de importantă.

Nouă nu ne sună acest reproș. Noi am trecut cu atențiunea cuvenită pașii tânărului ambasador sufleteș al României prin țara dolarilor. Pe cât am putut, firește. Citind de ex. regulat, ziarul „America”, acest inimos cotidian, care reglîndește fidel viața fraților noștri de acolo. Nu ne-am grăbit însă până acuma să ne spunem constatările și observațiile. Fiindcă nu erau de loc mângâitoare. Și speram că, trecând greutățile inerente oricărui început, vom avea prilej să spunem lucruri plăcute și nu supărătoare. Se vede că ne-am înșelat. Răul crește și nu mai poate fi tănuțit.

În scurte cuvinte, lucrurile s'au desfășurat așa: Prsf. Policarp a fost primit cu mare bucurie în America. S'au legat mari speranțe de dânsul. Talentele și postul ce i-s'a încredințat îndreptățeau, într'adevăr, cele mai bune nădejdi. Conducător firesc al vieții românești din Statele Unite, se credea că el va fi un izvor de însuflețire nouă, de adunare și închiegare a tuturor energiilor românești într'o colaborare frățescă și sistematică. — În curând însă ne-a fost dat să citim rânduri pline de nedumeriri. Arhiepiscopul, dela primii pași, începuse a călca cu stângul. Și a continuat așa. În loc să adune, a desbinat. Diferitele asociațiuni și uniuni românești de pe acele meleaguri au ajuns la deosebiri de vederi acute și chiar la polemici cu arhiepiscopul lor. Ceeace, evident, e cât se poate de trist.

Cu asta însă nu s'a sfârșit. Prsf. Policarp a făcut un pas înainte. A început a semăna, cu mână largă, și neghina zizaniei confesionale. În foaia sa, „Solia”, și-a permis judecăți cu totul nedrepte la adresa bisericii și școlilor, mai ales catolice, din America. Ceeace a stârnit legitimă consternare și desaprobare. Preoții noștri I. Spătaru și G. Babușiu s'au simțit îndemnați să-i dea un frumos și foarte creștinesc răspuns, arătând netemeinicia unor astfel de afirmațiuni. Au arătat, că preoții catolici nu botează copiii ortodocși dacă n'au cauziunile necesare că ei vor și crește în religiuinea catolică. Școlile catolice au făcut admirabile servicii Românilor din America cari n'au avut școli proprii. În schimb în școlile publice, la avut școli proprii. În schimb în școlile publice, la avut școli proprii. În schimb în școlile publice, la avut școli proprii. În schimb în școlile publice, la avut școli proprii.

Răspuns asemănător dăduse mai înainte încă ziarul „America”. „Bisericele creștine, majoritatea rom.-catolice, ne-au dat — nu pentru a ne răpi sufletele ori pentru a ne da capii „pe mâinile călugărișelor”... ci pentru că așa înțelegeau ei să practice creștinismul, ajutând un popor sărac și începător — tot ce am cerut... Mai târziu, când viața românească s'a întărit mai bine, au fost școlile catolice „din vecini” cari au luat de mână pe primii copii și i-au educat. Ei nu sunt, Prea Sfinșite, păgâni azi, nici înstreinați de părinți, nici oameni lipsiți de caractere. Li puteți vedea la biserică pâr. protop. Trușă [ort.], în fiecare Duminecă” (4. VI. 36). Sunt „sute, mii de familii românești, cari și-au crescut odraslele în școlile confesionale, în școlile primare, licee și universi-

Atacuri nedrepte

O mostră dureroasă despre felul cum patima politică întunecă dreapta judecată și simțul de măsură al oamenilor

(—). Implinim o penibilă datorie publicând cele ce urmează. Ne doare să vedem cum se trag linii negre în cartea unei vieți care trebuia lăsată posterității numai cu pagini curate, neintunecate de umbra patimilor mărunte. — Dar între adevăr și respectul față de un om, oricine ar fi el, nu avem alegere. Trebuie să apărăm dreptatea Bisericii noastre față de toți, dușmanii și prietenii deopotrivă.

Se știe despre ce e vorba. — Luni, în 27 Iulie, „Frontul Românesc” a ținut o adunare la Dej. Cu acest prilej conducătorul acestei grupări politice, d. Dr. Al. Valda Voevod, a făcut o seamă de declarații politice, viu comentate de presă. Pe noi ne interesează din ele numai o parte mică. Una care n'are nici o legătură cu firul discursului și care nu-l deține un folos „frontului vaiaș”. După ce a isprăvit cu lumea și cu țara, fostul primministru a făcut un scurt popas și la Biserică. Mai exact la curțile vâldicești. A găsit în țară un șir întreg de arhieriei model. Intră în această categorie toți episcopii cari au binecuvântat și susțin mișcarea „valahistă”. A aflat însă și unul, din fericire pentru țară numai unul, care nu-și înțelege de loc chelmaria. Iată cum și iată de ce, după propriile cuvinte ale oratorului:

„Și atunci dacă treburile stau așa cu toți acești înalți arhieriei, cum mai poate încerca Sf. Sa Rusu dela Baia Mare ca să otrăvească sufletele Românilor dela graniță? De unde și-a luat îndrăzneala de a o pri pe preoți ca să participe la mișcarea noastră națională? Rușine, nemaipomenită rușine, pentru un păstor cu răspunderea lui. Căci dacă el nu o știe trebuie să i-o spun eu de aici: Se face culpabil de trădare de neam și de lăse-majestate, sprijinind la granița de vest o mișcare ce sguodie unitatea politică a statului.

De ce este d-sa în scaun Episcopesc? Numai ca să-l încălzească? Sau să umble și dânsul prin oalele particularilor? Ei bine, să-și dea seama cât mai repede de realitate și de adevărata lui misiune de român și preot, de creștin și de arhieriu și de datorile lui, ori se va sfârși în curând cu sinecura.

A trebuit să le spun toate acestea pentru că d-voastră preoții, nu puteți să le spuneți și cu atât mai mult cu cât pentru faptul de a fi participat la conferința mea dela Cluj, Sf. Sa Hossu a fost supus la toate intrigările preoților, pentru a fi împiedicat de a ajunge în țarnar

tăți catolice și cari acestor școli dătoresc întreaga lor cultură... Scurt: catolicii n'au făcut proselitism, ci au dat un ajutor creștinesc de neprețuit neamului nostru sărac, lipsit de școli. Pentru asta, într'adevăr, nu merită să fie insultați!

În fața acestei situațiuni îngrijorătoare se pune o întrebare firească: pentru asta s'a trimis și se plătește un episcop român în America? Ca să învrăjbească și să samene discordie? Să ducă și peste ocean duhul și metodele dela Sibiu? Asta le lipsea fraților din America? — Oare guvernul nostru știe aceste lucruri? Și n'are nimic de zis?

cu ocazia alegerii de Mitropolit la Blaj. Și aceasta dece Pentru ca la urmă să fie numit Sf. Sa Niculescu cu un coadjutor, blamându-se astfel nu numai Nunțiul din București dar și biserica noastră cu noi toți.

S. Sa Hossu nu putea să mai ajungă Mitropolit, pentru că a fost la conferința mea română și creștină. Apoi și aici se amestecă francmasoneria? Dați-mi voce ca de aici în numele d-voastră să trimit un protest atât la București cât și la Roma. (Aprobări generale)«.

Așa a grăit d. Al. Valda Voevod. Nu-i mirare că, la început, n'am vrut să dăm crezare reportajilor din gazete. Credeam că e la mijloc o mistificare ori o încercare perfidă de a compromite pe fostul premier. Am așteptat, deci, desminșirea. — Ea însă nu s'a produs. Mai mult: noi reproducem textul din cuvânt în cuvânt după „Gazeta Transilvaniei”, officiosul dlui Valda, unde textul mai e și subliniat cu multă osârdie. Prin urmare este adevărat. Așa a vorbit d. Valda. — A spus vorbe foarte grele. Cărl au însă o parte bună: nu strică nimănu, decât celui care le-a rostit. Sunt enormități cari se nărăle sub propria lor povară și nu e nevoie să fie combătute.

Era însă evident, din primul moment, că d. Valda n'a grăit dela sine, din știință proprie. Ci a fost informat greșit. De aceea Preasf. Al. Rusu și-a înecat în arhierescă bunătate toată amărăciunea sufletului și s'a grăbit să dea lămuriri depline celui ce-l făcuse atâtă nedreptate. Iată textul scrisorii pe care a trimis-o dlui Al. Valda:

Excelență, Adânc mâhnit de nedreptatea ce mi-ați făcut în discursul dela Dej, mă grăbesc a Vă arăta, odată mai mult, lipsa de temei a informației tendențioase ce veți fi primit, probabil dela Sighet, în cauză.

N'am luat, Excelență, nici o măsură, prin care aș fi oprit preoțimea Eparhiei mele să sprijinească mișcarea „frontului românesc” și desfid pe oricine să dovedească contrarul. Și fiindcă de când sunt Episcop — și chiar mult înainte de aceasta — nu fac și n'am făcut politica nici unui partid, mă veți ierta, dar socotesc drept o insultă afirmația că m'aș face „culpabil de trădare de neam... sprijinind — la granița de vest — o mișcare, ce sguodie unitatea politică a statului».

Și totuși am făcut ceva. Iată ce:

Socotind că preoții din pastorația orașelor — unde credincioșii îmi sunt divizați politicește — e bine să nu se amestecă activ în luptele de partid, spre a putea fi deopotrivă păstorii tuturor, am pus tuturor cari urmau să fie numiți de mine în pastorația orașelor această condiție, aprobată de toți pe cari i-am putut consulta în chestiune. Cu această condiție am numit anul trecut pe vicarul din Sighet și aceeaș condiție am pus-o anul acesta

— când urma să numesc pe titularii nouilor parohii înființate acolo — celorce au fost numiți la acestea. Adevărat, că între aceștia este și un aderent al »Valahismului« Dvoastre, dar e bine să rețineți, că al doilea numit făcea înainte politică liberală, iar vicarul, numit anul trecut, este cumnatul d-lui Ilie Lazar, de altă nuanță politică.

Atâta am făcut, nimic mai mult: o bine chibzuită hotărâre de arhieru român al tuturor, care se impune imperios ori unde și mai ales aici la graniță. Oriunde se va deschide la orașe un post vacant, voi continua să pun, la numirile ce voi face, această condiție, stăruind să se facă — în interesul bineprimit al credinței — și aiurea la fel. Pentru că nu cred să se poată găsi cineva care cumpănind obiectiv temeiul de ordin sufletesc al acestei acțiuni, să-mi poată face vre-o vină din asta.

Dacă ați fi fost mai documentați în chestiune, n'ați fi făcut-o, sânt sigur, nici Excelența Voastră, și îmi place să cred că, după lămuririle de mai sus, veți găsi în curând prilejul de a repara insulta și nedreptatea ce mi-ați făcut, prin apropo-urile dela Dej, în țara întreagă, care Vă urmărește de aproape acțiunea.

Mai mult decât prin orice cuvânt, veți dovedi creștinismul ce Vă animă prin actul de reparație pe care Vi-l solicită cu toată încrederea un arhieru român, batjocorit pe nedreptul de o personalitate de talia Excelenței Voastre.

În această nădejde, Vă rog să primiți, Excelență, asigurarea celei mai depline considerații. — ss. *Dr. Alex. Rusu* Episcopul Maramureșului.

Ceeace era clar dela început, dovedește definitiv această preafrumoasă scrisoare. Episcopul Maramureșului nu-l vinovat de nici una din teribilele crime cari au pricinuit regretabilele atacuri ale d-lui Valda. Personal n'a făcut și nu face nici un fel de politică de partid. Acest lucru îl cere și dela preoții numiți la orașe, indiferent de politica ce-ar fi făcut înainte de această numire. O măsură pe care o aplaudă, fără nici o discuție, toată țara, toți oamenii de bine cari doresc ca preotul

să stea deasupra sfâșierilor politice, în slujba apostolului sale. Credem că și d. Valda e de această părere. Ar fi perfect absurd să pretindă arhierelor înregimentarea în partidul condus de Dsa și să declare »trădători de neam« pe cei cari înțeleg să rămână simpli episcopi români, refuzând să militeze în vreo formațiune politică, fie chiar și »front valah«. — De aceea suntem siguri că actul de reparație la care are drept Preasf. Al. Rusu nu va întârzia. E o chestiune nu numai de cavalierism, ci și de simplă omenie creștinească. Și e vorba, mai ales, de numele dlui Valda însuși; care a putut fi informat greșit, dar nu poate trece în istorie ca un simplu calomniator.

La fel se va repara, suntem siguri, și nedreptatea pe care a făcut-o d. Al. Valda Bisericii noastre întregi, prezentând actul algeril de mitropolit dela Blaj într-o lumină cu totul falsă. De sigur, tot pe temel de informațiuni greșite și tendențioase. — Se știe doar că alegerea dela Blaj s'a făcut în văzul lumii, în fața altarului. Cei mai venerabili preoți au jurat, cu crucea 'n mână, să-și spună părerea în cea mai bună conștiință. Întreaga alegere a fost un adevărat act liturgic, de sfințenie și solemnitate negalată. Acestea sunt fapte publice, notorii. A le prezenta drept intrigării și meschinării politicianiste — cari, afirmăm încă odată fără putința de a fi desminșiți, la Blaj au fost absolut neexistente — însemnează nu numai a falsifica adevărul, ci și a insulta grav pe cei mai venerabili oameni ai Bisericii noastre întregi; cari nu se joacă, în fața altarului, cu conștiința și cu jurămintele lor.

O singură nedumerire încă. Ne pare stranie concepția dlui Al. Valda despre slujba de episcop. O socoate o simplă »sinecură.« — Nu putea privi această calificare persoana episcopului Maramureșului. Fiindcă dânsul este îndeobște cunoscut ca unul din cei mai activi arhierii ai țării, ca un muncitor harnic și neobosit, care nu pierde nici o singură zi din an fără multe ore de muncă încordată. Este deci clar că însuși oficiul de arhipăstor al sufletelor îl consideră d. Valda de inutil, o sim-

plă »sinecură«, care trebuie menținută în caz că titularul se înregimentează în »frontul« condus de Dsa, ori trebuie desființată în caz contrar. — În concepția creștină rolul și situația episcopului este cu totul alta.

Nu putem încheia aceste șire fără să atragem luarea aminte a dlui Al. Valda asupra stupidei perfidii pe care o comite, cu declarațiile Dsale, marele monitor al unitofobiei naționale, »Universul« faimosului român Stelian Popescu. În numărul său din 2. VIII. 36 îl comentează declarațiile așa: »Acuzația dlui Valda este precisă, categorică: episcopul Rusu se face culpabil de trădare de neam și de lezarea majestate prin acțiunea lui antinațională«. Specialist în materie de trădare, »Universul« falsifică nu numai intențiunile ci și cuvintele dlui Valda, care nu vorbește de acțiunea antinațională a episcopului, ci de un partid pe care, afirmativ, îl susține și a cărui activitate ar fi de această natură. Ceeace e cu totul altceva. Pentru că, mai întâi, Psf. Rusu nu susține nici un partid politic. Nici pe cel național-țărănesc, la care se face aluzia. Și chiar dacă l-ar susține, ocară tradării s'ar ridica împotriva întregului partid incriminat. Dacă dlui Valda și dlui Stelian Popescu le dă mâna să susțină această ocară, s'o facă. Pe vremea grele ca acestea, un pic de haz nu strică.

De încheiere ținem să subliniem încă odată durerea ce simțim publicând aceste rânduri. Ea nu poate fi compensată decât cu bucuria ce o vom avea publicând rectificările cari vor trebui să dea Bisericii noastre și Psf. Rusu reparația cuvenită pentru atacurile nedrepte a căror țintă au fost. Sperăm că vom avea foarte curând acest prilej. Va folosi mai mult dlui Valda însuși decât altora!

Arhierii noștri la sfat. Probleme mari, cari agită Biserica noastră, au făcut necesară o conferință episcopescă. Ea s'a ținut la Stâna de vale, reședința de vară a Preasf. Valeriu Traian al Orăzii. După terminarea ei s'a dat presel următorul comunicat:

□ □ Foiața »Unirii« □ □

Blajul, mica Romă

— din anchetele »Curentului« *)

de D. Karnabatt

[...]. E tristă, dramatică, soarta precursorilor. Ei deschid drumuri noi, la al căror capăt nu vor ajunge niciodată. Ei construiesc planuri magnifice, a căror împlinire nu le e dat să o vadă. Moise nu a putut pune piciorul în Pământul Făgăduinței.

Inochentie Micu a avut soarta nemilostivă a tuturor precursorilor.

La sfârșitul lunii Iulie 1747, palatul Humelberger sfârși construcția mănăstirii dela Blaj, căreia i-se adăogă în curând și catedrala, unde în 1765, sfârșindu-se și executarea iconostasului, se slujește întâia sfântă liturgie.

Cel care zămislise însă aceste planuri mărețe, vizionar și spirit realist în același timp, cel care purcesese la împlinirea lor, Inochentie

Micu, nu a putut avea bucuria supraumană de a fi față la împlinirea lor: el se găsea în slnică pribegire, sbătându-se în necazuri, sfârșindu-se în amărăciune.

În mănăstire s'au instalat întâi ieromonahii: Grigorie Malor, Silvesru Callani și Gerontie Cotorea. Printre ei se rătăcise, dus de vântul aventurii intelectuale și de valorile soartei, o originală și simpatică figură de călugăr grec, Leontie Mosconas, venit tocmai din insula Naxos, a Arhipelagului.

Mănăstirea aceasta nu era pentru bătrâni cari vor a-și încheia viața în posturi și rugăciuni, într'un local de liniște și odihnă sfântă; nici pentru cei scârbiți de lume și viață.

Călugării aceștia, — »smeriți ieromonahi dela Blaj«, cum se numeau singuri, — modești, evlavioși, au fost oameni de activitate, unind postul, rugile și mătaniile, cu învățătura și munca pe terenul spiritual. Trebuie să ținem seama, că în această direcție, el au înlocuit pana de găscă cu tiparul, întemeind tiparnița mănăstirii, unde s'au imprimat atâtea cărți bisericesti în limba românească.

Cu drept cuvânt a scris despre această mănăstire cucernicul călugăr Samoil Micu: »Adevărat se poate zice, și cu bună seamă așa este, cum că mănăstirea Blajului au adus neamul românesc la cunoștință, la învățatură, la înțelepciune«.

Și iarăși cu drept cuvânt Gheorghe Șincal întărește aceste spuse scriind: »Așa grăi călugărul Samoil, despre mănăstirea Blajului, și cu încă întăresc zisele lui, pentru că mănăs-

tirea aceea mult bine au făcut neamului românesc și mare pagubă că s'au stricat«. (Cronica la anul 1739).

...Din această smerită și modestă mănăstire a ieșit glorioasa școală a Blajului, care a dat o serie de mari vlădici, biblici păstori de turmă, o strălucită pieladă de cărturari, legiuni de luptători politici și naționali.

Personalitatea Episcopului Inochentie Micu, descăltătorul în Blaj, are două aspecte definite, cari departe de a se diferenția, se găsesc unitatea și armonia, atât pe planul idealului, cât și pe acela al acțiunii. Spirit profund religios, meditativ, ctitor cetezător de mari așezăminte religioase și culturale, e în același timp un luptător aprig, îndârjit, militant vajuic și intransigent, cavalier fără frică și prihană a drepturilor națiunii lui asuprite. De aci drama vieții lui.

O scrisoare, — în care sinceritatea deplină constituie un act de mare curaj, — adresată de Episcopul Inochentie, la 9 Noembrie 1741, Nunțiului papal din Viena, îl zugrăvește în câteva trăsături hotărâte întregii fire de luptător până la jertfă și eroism.

»Așa sunt dispus în sufletul meu, scrie Episcopul Inochentie Nunțiului papal, încheind tot ce pot face în folosul clerului și națiunii noastre asuprite spre mărirea lui Dumnezeu și înaintarea bisericii, nu mă îndolesc a dădu la îndeplinire, chiar și cu vărsarea sângelui meu propriu«.

Cu această conștiință, cu un asemenea

*) Distinsul publicist, cunoscut cititorilor noștri, d. D. Karnabatt publică, în ziarul »Curentul«, o serie de »anchete«, deosebit de vii și interesante. Cu numărul din 29 Iulie c. a început un șir de articole cu tema și titlul de mai sus. Ele sunt scrise cu multă măiestrie și cu un perfect spirit de obiectivitate. Credem că facem o plăcere cetitorilor noștri dându-le, drept mostră despre felul cu știe evoca trecutul d. K., câteva fragmente din numerele din 3 și 5 August a »Curentului«. Ele se ocupă de personalitatea captivantă a mucenicului Inochentie Micu. — N. R.

In zilele de 1-3 August crt., s'au întrunit la Stâna din Vale, sub presiunea I. P. S. dr. Valeriu Traian Frențu episcopul de Oradia, episcopii: dr. I. Hossu de Cluj-Gherla, dr. Alexandru Nicolescu de Lugoj, dr. Alex. Rusu al Maramureșului și dr. V. Macaveiu, vicarul capitular al Blajului, pentru a lua, cu sfat comun, măsurile cerute de chestiunile importante la ordinea zilei ale Provinciei bisericești de Albaulia și Făgăraș.

Alături de lucrările în curs privind codificarea dreptului bisericesc, au fost luate în discuție: chestiunea binecuvântării eucharistice, a indulgențelor legate de anume rugăcini, a situației credincioșilor uniți din America, a participării bisericilor unite la serbările naționale, a stemelor eparhiale și a loviturilor diferite ce o încearcă și a altor chestiuni de interes obștesc, între cari și aceea a ajutorului învoit de guvern pentru rebonificarea pierderilor suferite prin legea convertirii.

Discuțiunile au decurs într-o atmosferă de perfectă solidaritate și trăiește armonie a tuturor celor prezenți.

Repararea unei nedreptăți

Prin legea asanării datorilor agricole s'a făcut, sigur, mult bine. S'au pricnuit însă și neajunsuri. În deosebi bisericilor noastre din Ardeal li-s'a făcut o îndoită mare nedreptate. Fondurile ce-și agonisiseră, cu îndelungate sacrificii, s'au irosit, peste noapte, în puterea legii. Deși ele reprezentau bun comun, închinat unor înalte scopuri obștești. În aceeași vreme însă — și aceasta e a doua latură a nedreptății — ca debitoare, ele nu beneficiază de ușurările aduse de lege.

În toamna trecută, „congresul economic” al Ardealului, ținut la Cluj, a recunoscut această inutilă păgubire a bisericilor și a cerut, înaintea altor doleanțe, îndreptarea ei imediată. Guvernul, la rândul său, a recunoscut și el dreptatea cererii și a promis remediarea. Se fixase și un termen, destul de apropiat, până

la care bisericilor și instituțiilor culturale din Ardeal statul se angaja să le restituie integral pagubele suferite în urma legii convertirii. — Termenele însă au trecut fără să se fi putut împlini făgăduința dată. Lumea, cu drept cuvânt, a început din nou a fi neliniștită. — Cu atât mai mare va fi, deci, bucuria acum, când chestiunea a fost soluționată. „Monitorul Oficial” Nr. 157 din 9 Iulie 1936 publică, anume, deciziunea de mai jos, pe care o reproducem în întregime, chestiunea fiind de interes obștesc.

Prin decretul regal No. 1550 din 1 Iulie 1936, Ministerul Finanțelor este autorizat a emite rentă în valoare nominală de maximum 230.000.000 lei pentru acoperirea pagubelor suportate de către organizațiile bisericești și culturale din Ardeal și Banat, în urma aplicării legii pentru lichidarea datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Emiterea acestor titluri va avea caracteristicile de mai jos:

Titlurile vor fi de următoarele valori: 500, 1.000, 2.500, 5.000 și 10.000 lei. — Dobânda va fi de 4 1/2% anual, plata făcându-se la 1 Aprilie a fiecărui an, prima scadență a cuponului fiind la 1 Aprilie 1937.

Titlurile vor fi amortizate în 10 ani, pe baza unui tablou de amortisment, cu anuitate constantă, care va acoperi dobânda și amortismentul anual. — Titlurile vor fi amortizate prin trageri la sorți, care vor avea loc la 1 Februarie al fiecărui an, prima tragere făcându-se la 1 Februarie 1937. — Titlurile amortizate vor fi achitate pe valoarea nominală la scadența primului cupon care urmează după tragere. Dobânzile vor fi scutite de impozitele elementare și supracotă. — Cupoanele ne prezentate la plată, se prescriu în termen de 5 ani, iar plata titlurilor leșite la sorți se prescrie după 10 ani.

Între condițiile de emitere imprimare pe titlu, se va cuprinde dreptul purtătorului de a le lombarda și de a fi primite în garanție și cauțiune.

Cifra exactă și definitivă a pagubelor suferite de organizațiile bisericești și culturale din Ardeal și Banat, în urma aplicării legii pentru lichidarea datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, va fi stabilită de către Ministerul Finanțelor, pe baza actelor justificative, ce vor fi prezentate de acele instituții.

Se deschide pe seama Ministerului Finanțelor un credit extraordinar special în suma de lei 230.000.000 care va fi acoperit cu valoarea titlurilor de rentă ce vor fi emise după cum se arată mai sus și pe baza cărora aceste titluri vor fi eliberate pe cale de ordonanțare instituțiilor interesate.

Până aci textul decretului ministerial. El este destul de limpede și nu are nevoie de multe explicații. — De sigur, am fi fost mai veseli cu toții dacă despăgubirea bisericilor s'ar fi făcut așa cum s'a fost promis: în numerar. Ea se face în titluri. — Înțelegem însă și motivele Statului. Știm că nici finanțele lui nu sunt prea înfloritoare. De aceea ne bucurăm că s'a găsit cel puțin această soluție, care dacă nu-i perfectă, este totuși acceptabilă.

Serbările jubilar ale „Astrei” la Blaj. „Astra” culturală împlinește 75 ani de viață. Un jubileu care trebuie prăznuit după cuviință. Comitetul central al „Astrei” a și decis, ca adunarea generală din acest an să aibă acest caracter jubilar. În ședința dela 1 August a fixat ținerea ei la Blaj, unde trăiește încă amintirea serbărilor grandioase din 1911. Data a fost fixată pe zilele de 12—14 Septembrie. Participarea M. S. Regelui, președintele de onoare al „Astrei” va da strălucire deosebită praznicului. Programul încă este întocmit, firește, în plină potrivire cu însemnătatea momentului. Blajul a primit cu viu entuziasm sarcina organizării festivităților. O mare ședință a tuturor fruntașilor și căpeteniilor de autorități bisericești, administrative, școlare, a discutat programul lucrărilor pregătitoare. Președintele Comitetului organizator a primit-o însuși Il. Sa pâr.

temperament, cu această hotărâre, el cere, atât Curții din Viena, cât și Dietei Ardealului, ca neamul românesc din Ardeal să fie recunoscut ca națiune componentă a Statului, — pe atunci această calitate nu o aveau decât Ungurii, Sașii și Secuții, — cu drepturi egale ca și ale celorlalte națiuni. Deci, un premergător al deziteratelor exprimate la marea adunare națională de pe Câmpia Libertății, la 3/15 Maiu 1848. Iar în sufletul românismului, în istoria Ardealului, o adevărată revoluție morală și politică. [...]

În sinodul eparhial dela 26 Ianuarie 1738, Episcopul Inochentie Micu și membrii Sinodului au nemăpomenita îndrăzneală să vorbească și să hotărască nu numai în numele lor și al clerului, ci în numele națiunii.

Inochentie Micu va vorbi pururea Impărăției și în Dieta Ardealului în numele „națiunii valahe”.

Pentru dușmanii neamului, pentru cele trei neamuri recunoscute ca națiuni componente ale Statului, această simplă expresie constituia o adevărată provocare. Românii erau mai prejos ca celelalte națiuni, pe același plan cu țiganii.

De aceea, când Episcopul Inochentie Micu lansează această expresie în Dieta Ardealului dela 11 Maiu 1736, provoacă un imens scandal. Mai întâi răsete sgomotoase. Apoi invective și insulte.

— Ce „natio valachica”? I-se răspunde. „Plebs valachica”! (plebe valahă).

Sasul Höchsman, și alții făcând cor, îi

asvâri în față insulta că e „stupid și nerușinat”. Cum îndrăznește călugărul ăsta să ceară „niște lucruri pe cari nimeni nu le-a mai cerut niciodată dela străbunii noștri (Sași și Unguri) și nu le poate cere nici dela urmașii noștri?”.

Episcopul Inochentie Micu și membrii clerului românesc sunt numiți în Dieta Ardealului dela 9 Noemvrie 1741 „Motten in den Kleidern”, adică molli de vestimente, cari distrug totul.

Pentru intransigența acestei atitudini cetezitoare, Episcopul Inochentie Micu ajunge ținta tuturor urilor, tuturor loviturilor și conjurațiilor.

Oricât de solid ar fi construit cineva, oricât de rezistență i-ar fi forța morală, călirea sufletului și îndârjirea hotărârii, asemenea situații nu pot trece fără repercusiuni și sguđului în viața launtrică a celui ținut.

Ce se va fi petrecut, în această situație, în sufletul lui Inochentie Micu?

În această privință, lămuritoare și emoționantă este scrisoarea pe care clerul unit a trimis-o, la 19 Iunie 1744, Impărătesei Maria Tereza, la Viena:

„În contra lui sunt toți, iar el, în numele clerului și națiunii este singur în contra tuturor, așa încât n'ar fi nici o mirare dacă el, pentru felurite asupriri și prigoniri, și-ar pierde mintea”.

Nici o mirare să-și piardă mintea... Ce dramatism!

Din fericire, Inochentie Micu a putut pierde totul, a pierdut totul, afară de minte. Intrigile și prigonirile împotriva Episcopului Inochentie Micu nu se localizează în Ardeal. Ele se urzesc cu îndemănare la Curtea împărătească din Viena. S'a dus, dar nu a mai revenit vreodată nici în scaunul episcopal, în mijlocul preoților, protopopilor și credincioșilor cari îi duceau dorul, nici în decorul locurilor pe cari le iubea cu toată pasiunea sufletului său de religios și luptător.

Acum începe viața de pribegire și neagră mizerie a martirului „națiunii valahe”. Deoseori, neavând nici pâinea zilnică, Episcopul urgisit e nevoit să-și vândă chiar podoabele rangului său de prelat. În cele din urmă se refugiază într-o mănăstire din Roma, unde își dădu sfârșitul în nostalgie și amărăciune.

Ce crimă săvârșise acest episcop detronat fără nici o formă, acest exilat din țara lui, acest prigonit fără de cruțare?

Credea în Dumnezeu, și în cadrul lui Dumnezeu, credea în destinele neamului lui, în națiunea valahă!

Posteritatea și-a adus, — oarecum, — aminte de el. Societatea „Mormintele Eroilor” a așezat o placă comemorativă pe mormântul lui, inaugurată cu pletate și fast, în armonia drapelelor românești cu steagurile italienești și în prezența ministrului României la Roma.

Episcopul Inochentie Micu, dormindu-și somnul de vecl în cetatea eternă, simbolic e încă o legătură între Roma și Blaj, Roma mică...

vicar capitular *Dr. Victor Macavei*, având de vicepreședinte pe d. director al liceului de fete *Al. Lupianu*. S'a format un șir întreg de comisii, dându-se fiecăreia însărcinări precise. Munca a și început, sub cele mai bune auspicii. — Puțină mâhnire pricinuește numai împrejurarea că nici până astăzi nu avem mitropolit și, poate, nu vom avea nici atunci. Cea mai grea problemă de rezolvat este: sala de spectacole și ședințe. Blajul nu are așa ceva. »Casa culturală« este încă tot neisprăvită. S'au promis fondurile necesare pentru terminarea ei, de multă vreme și în repeșite rânduri. Bani însă n'au sosit. Totuși Blăjenii n'au stat pe gânduri nici în fața acestei dificultăți. Au decis să țină serbările și să facă față situației cu orice preț.

Bine au făcut. Acum la încheierea foi aflăm vestea îmbucurătoare, că *guvernul pune la dispoziție suma trebuitoare pentru Casa culturală*. Lucrările vor și începe imediat așa că vom avea gata pentru serbări cel puțin sala de spectacole. Și asta-i principalul!

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a făcut mai nou următoarele numiri de profesori titulari provizori la școlile din loc: *păr. Ioan Măteș* la matematici; *păr. Victor Crețu* și d. *Ioan Rinea* la educația fizică; d. *I. Bărbat* la desen și caligrafie. (Aceștia patru la liceul de băieți.) — Dna *Maria Bersanu Donici* la l. franceză și dș. *Aurora Hașeganu* la l. română (Pentru Școala Normală de Fete); — Dșoara *Lydia M. Gavrilescu* la l. italiană și corespondența italiană (Școala Comercială de fete), iar *păr. Maximilian Boertu*, până aci profesor de educație fizică la Școala Normală de Băieți, a fost numit profesor titular definitiv la catedra de lucru manual dela aceeași școală.

Unde e pacea? Marea asociație mondială a studenților catolici »Pax Romana« își ține, zilele acestea, congresul în Austria. Intre multele discursuri ținute cu acest prilej s'a remarcat în deosebi cel rostit de Președintele republicii Austriace, d. *Miklas*, Duminecă în 2 August. Înaltul demnitar a declarat, între altele: »Combatem spiritul anticreștin și vrem să-l extirpăm din conștiința popoarelor europene. Numai dela reîntoarcerea spiritului creștin depinde pacea socială și ordinea politică«. — În mijlocul tulburătoarelor frământări de astăzi, aceste înțelepte constatări au o deosebită semnificație.

Disciplina în universități. Rectorii universităților din țară au ținut, la începutul acestei săptămâni, lungi consfătuiri cu d. ministru al instrucțiunii. S'a discutat reforma regulamentelor universitare. Disciplina universitară va fi înăspriată pe viitor. Rectorii și decanii vor căpăta puteri mai întinse pentru a menține ordinea. La rândul lor, vor fi supravegheați mai deaproape și profesorii în felul cum își împlinesc datoria. — Țara va primi cu satisfacție aceste hotărâri și n'are decât dorința de a le vedea trecute în faptă. Înaltele noastre școli sunt cuibare de tulburări aproape permanente. Spre marea pagubă a studenților îșiși și a țării întregi. Nu știm însă dacă lecurile propuse se vor dovedi bune pentru tămăduirea răului. Se prea poate, că numai o operație radicală să dea rezultat; scoaterea studenților din viața politică!

Locale. Sâmbăta viitoare, de praznicul Adormirii Preacuratei, va predica în catedrală *păr. Dr. Augustin Tatar*, canonic mitropolitan; iar Dumineca ce-i urmează, a XI-a după Rusalii,

va predica *păr. Nicolae Comșa*, prof. la liceul de băieți.

— C. F. R. a realizat, în sfârșit, o îmbunătățire absolut necesară. Incepând cu 1 August a pus în circulație, pe linia *Blaj-Praid* trenuri *automotoare*, cari vor face drumul dela Blaj la Sovata în trei ore, în loc de aproape 5 a trenurilor obișnuite. Pe deasupra, motoarele circulă mai des, făcând legătură cu toate trenurile mari de pe linia principală. Pleacă din Blaj la orele 11.45, 17.43 și 21.50.

— Urmând obiceiul din trecut, în toate zilele din postul Sf. Mării se face în catedrală *slujba institutului Paraclis*, în onoarea Preacuratei. Serviciul se ține la ora 7 seara și e cercetat de un frumos număr de credincioși.

Miracol euharistic? Cotidianul parisian *La Croix* (30. VII. 36) aduce, după *Messenger*, știrea unui fenomen curios ce s'ar fi petrecut de curând în biserica târgușorului italian *Paganico Sabino*. Preotul liturghisitor ajungând adică la frângerea Speciilor consacrate, a observat cum o suviță de sânge a isbucnit dintr'o părțică a hostiei și a atins corporalul, »gloria«, și acoperitoarea tabernacolului. Văzând emoția preotului, mulțimea credincioșilor — era Duminecă — a alergat la altar și dându-și seama de cele întâmplătoare, a început spontan să cânte imnuri religioase. De atunci începând biserica e vizitată de masse enorme de credincioși. Cazul a ajuns și la cunoștința ierarhiei. Episcopul eparhiot (din Rieti) a venit în persoană la fața locului să înceapă o anchetă riguroasă.

† **Nicolae Lațu**, preot pensionar, a trecut la cele veșnice în Crăciunelul de jos, la 5 August c. în anul 84 al vieții și 59 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

† **Diomid Ciulea**, preotul nostru din Tăuni (distr. Blaj), a trecut la cele veșnice Luni în 3 August 1936, în anul 34 al vieții și 7 al preoției sale cinșite. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Iuliana D. Donescu**, soția *păr. Alex. D. Donescu* din Gurghiu, a încetat din viață la 4 August c. într'al 73-lea an al vieții și 48 al fericitei sale căsătorii. — În veci pomenirea ei!

Telefonul „Unirii“

A. Buenrești. Nu știm dacă s'o fi terminat definitiv povestea cu chirotoniile anglicane. Până acum situația e așa, că ortodoxia noastră le recunoaște validitatea. — În schimb însă, poate drept compensație, începe a nega validitatea... botezului catolic. Cel puțin misionarii ei din Maramureș așa lucrează. În »Dumineca« din Sighet (2. VIII) citim ultima năsbătie a lor. A săvârșit-o cuviosul *Isaia*, care pescuiește suflete în Slătioara. A și prins, până acuma, 11. Și ce și-a zis precucernicul? Dacă-s pescuțiți, apoi în râu e locul lor. Ei însă, catolnici fiind, nu-s botezați, fiindcă n'au fost confundăți în apă. Deci una-două: la râu cu ei. Și s'a făcut

asa. »Cei 11 neofiți ai ortodoxiei, oameni cari la vedere par în toată firea, toți în vârstă de bărbat, au fost desbărați complet și așa botezați după rit... în pielea goală. — Strășnic misionar și mai ales strășnic teolog este și *păr. Isaia*, exclamă, cu drept cuvânt, »Dumineca«. — Noi credem totuși că greșeste confratele din Sighet. Lucrurile s'au petrecut altfel. Era, adică, în zilele acelea, căldură mare foarte. Iar *păr. Isaia*, ca un păstor ce este, și-a dus turma la apă, să se scalde și să se spele. Că, își zicea Sfântia Sa, au mare nevoie de așa ceva. Poate le-o mai veni apa la cap! Așa a zis!»

B. Cluj. Deșteptăciunea »bărbatului« progresează. A ajuns ei, dascălul în unitofobie, să-și scoată învățătura despre uniți tocmai din »Ideea Națională« dela Buzău. Pe acolo nu-i mirare că se spun prăpăstii despre catolicism. Foarte probabil, în primitiva imaginație buzoiană, uniți sunt un fel de ființe apocaliptice, cari se hrănesc cu sânge ortodox. E de înțeles, că pentru ei, cari n'or fi învățați prea mult din istoria neamului, nu știu de Blaj, de școalele lui etc. biserica unită este o »anomaliu« și un primejdios izvor de desbinări, etc. Toate aceste prostii se iartă celor dela Buzău. Unde o cam scrintesc și dâșii este tocmai la coadă. Acolo se spune că desbinarea religioasă e primejdioasă, fiindcă stă în calea unificării sufletești a Românilor și creiază afinități cu anumite forțe de peste hotare. Pentru că, de ortodoxia încă creiază afinități cu forțe de peste hotare. De exemplu cu Rușii. (Că, sperăm, ortodoxia n'a murit și nu va pieri în Rusia; ci e pe drum de a-și recăpăta libertatea). Nu știm dacă e cea mai firească și mai utilă »afinitate« pentru noi, din toate punctele de vedere. Dar asta-i treaba celor dela Buzău. Vor rezolva ei aceste probleme. — Ceeace nu înțelegem însă este graba cu care dom' Matei cade în extaz în fața înțelepciunii dela Buzău. Și cum se repede tocmai la coada argumentelor, afirmând și din partea sa, cu toată convingerea, că Biserica unită stă »în slujba unei credințe străine, potrivnică intereselor noastre naționale«. Pentru toate popoarele din lume, catolicismul este un admirabil izvor de simțire națională și de virtuți cetățenești. Numai la noi nu-i iertat să fie așa. Nu-l lasă »bărbatul«, în ceasurile când taie »anomaliu« de prin gazete de provincie, ca să-și întregască cu ele înțelepciunea lui capitală. Bravo!

M. Sovata. Frații pierduți, din regiunile secuizate, nu pot fi readuși la matcă cu sila și din poruncă. Ci căștigându-i sufletește și luminându-i sistematic. Și asta nu se poate decât vorbind cu ei, deocamdată, în limba pe care singură o știu. Este deci bine și necesar ca și în biserică, acolo unde e nevoie, să se facă unele rugăciuni și să li-se predice în limba de ei înțeleasă. Altfel nici o nădejde de apropiere și de romanizare. Numai o nepricepere crasă ori o reavoință evidentă se poate »indigna« pentru această procedură, singura cuminte. — Situația este asemănătoare în unele părți din Basarabia. Biserica ortodoxă procedează la fel: face slujbe și în limba rusească. Așa, de ex. la stațiunea balneară Budachi. Unul din vizitatori, la început, s'a scandalizat și a tras o sfoară patriotardă în »Universul«. Preotul incriminat s'a dus la redacție și a explicat lucrurile. Și același correspondent de mai înainte vine acum și îl face dreptate preotului din Budachi, care e un bun român și care își iubește limba maternă. El a arătat însă că nu cu dela sine putere procedează așa. Ci »conform dispozițiilor episcopiei Cetății Albe și ale Sf. Sinod, în multe părți din acea regiune, slujbele se fac parțial și în limba slavonă, pentru enoriașii bătrâni cari nu cunosc limba statului«. — Ceeace, firește, nu ne împiedecă să dorim și să muncim cu toată râvna pentru încetarea cât mai grabnică a acestor stări de lucruri.

Cumpărați cu condițiunile noi de plată avantajoasă un loz norocos „AURORA“ la Banca Generală de Credit S. A. Expozitura Blaj.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Dacă ați uitat

să cumpărați lozul în clasa I-a,

să-l cumpărați

cu condițiunile avantajoase de mai jos și
Veți participa la tragerile norocoase ale
Loteriei pe Clase la care se vor trage

289 milioane Lei

Veți plăti

la clasa 2-a Lei 250

la clasa 3-a Lei 250

la clasa 4-a Lei 300

pentru un start și veți beneficia la toate trei trageri de aceleași
drepturi, putând câștiga, ca și ceilalți, cari joacă dela I. clasă.

Grăbiți-Vă și cumpărați Lozul

